

hedens opfattelse af samfundsmæssige vækstrelationer, som det bl.a. konkretiseredes gennem hans nære kontakt med brødrene Enrico og Carlo Dalgas, der var hans nevøer. – Det 93 sider lange fascimiletryk med de ledsagende kort fra 1851 giver et godt indblik i hans opfattelse af geografien, hvor han især betoner regionalgeografien som værende essensen af faget, og man kan også i dag med stort udbytte læse disse afsnit blandt hvilke kapitlet om Ægypten virker som en mærkesag for hans ideer.

Viggo Hansen

Herbert Louis: Landeskunde der Türkei: vornehmlich aufgrund eigener Reisen. (Erdkundliches Wissen, H. 73).

Steiner, Stuttgart 1985.

XII, 268 s., ill. & 4 kort i lomme.

24 cm. DEM 54,-.

Bogens titel er meget betegnende for den måde, hvorpå indholdet præsenteres for læseren. Her er tale om Länderkunde i dens typiske nu sjældent forekommende form. Hovedvægten er lagt på geomorfologien og en morfologisk beskrivelse, der rører forfatterens personlige kendskab til hver eneste krog af Tyrkiet, idet samtlige landskabelige træk er beskrevet på forskellige niveauer og i forskellig detaljeringsgrad. Forhold som klima og vegetation, som erhvervs-, befolknings- og samfærdselsmæssige træk er kun medtaget i det omfang, der er nødvendigt for forståelsen af morfologien, og når den rurale bebyggelse har fået en noget mere omfattende behandling, så må forklaringen sikkert være den samme. Relationen mellem bebyggelse og landskab er tættere. I et slutkapitel behandles mulighederne for den fremtidige udvikling af landet og de hertil knyttede problemer som landbrugets stærke opsplittelse mellem brugere, som forsøgene på at råde bod på den mest påtrængende service inden for forvaltningens hierakiske opdeling, der er delvis bestemt af vejafstande. Endelig gøres der et forsøg på at analysere forløbet af udviklingen inden for landets minoritetsspørgsmål, den kurdisktalende befolkning i øst.

Viggo Hansen

Ernst Plewe und Ute Wardenga: Der junge Alfred Hettner: Studien zur Entwicklung der wissenschaftlichen Persönlichkeit als Geograph, Länderkundler und Forschungsreisender. (Erdkundliches Wissen).

Steiner, Stuttgart 1985.

80 s., ill. 24 cm. DEM 24,-.

Få geografer har i nyere tid skabt sig et eftermæle som Alfred Hettner (f. 1859) som forsker såvel som skribent og udgiver, ligesom han fagligt spændte overodentlig vidt. Nytænkning på en lang række felter gjorde ham berømt overalt, i Europa, i Amerika – selv i Kina; det er betegnende for hans forskning, at den har givet genklang helt til vore dage, og det har givet sig udtryk i mange genoptryk, oversættelser og festskrifter. Sidst har i denne bog de to forfattere skildret udviklingen af denne videnskabelige personlighed gennem studietiden, hvor det gøres gældende, at det på hans tid stod meget slet til med geografien som universitetsfag i Tyskland. Som fader til moderne geografisk tænkning fik han umådelig betydning, og han tillægges en stor rolle som inspirator for skabelsen af nye lærestole og for fagets udbredelse, ikke mindst via sin indsats som grundlægger og udgiver af det ansete Geographische Zeitschrift. Gennem efterladte dokumenter og breve gives der her et indblik heri, og det er på linie hermed, at man i dette skrift især har helliget sig Hettners rejseoptegnelser og breve fra hans to rejser i Sydamerika, der startede hans berømmelse og anerkendelse i alle geografiske kredse.

Viggo Hansen

Josef Schmithüsen: Die natürliche Lebenswelt Mitteleuropas. (Erdkundliches Wissen H. 79).

Steiner, Stuttgart 1986.

71 s. 24 cm. DEM 24,-.

Det foreliggende lille, posthumt udgivne bidrag af den verdenskendte, tyske planeteograf Josef Schmithüsen er afslutningen på et langt og glørværdigt liv som vidt berejst forsker, der ved en lang række arbejder har slået sit navn fast i geografiske kredse. Bedst kendt er vel hans Allgemeine Vegetationsgeographie, der er kommet i 3 oplag og er oversat til engelsk, russisk og japansk, samt hans bidrag til Internationale Geographische Terminologie til I.G.U.. Det nu foreliggende lille arbejde beskæftiger sig med de mellemeuropæiske plantesamfund på basis af skovens sammensætning, udbredelse og historie. I et afsnit om menneskets indflydelse som skovrydder og plantør diskuteres også begrebet urskov og udsigterne for at kunne genfinde eller reetablere den potentielle, naturlige

vækstform. Forurening er nævnt som årsag til ændringer i kryptogamfloraen og mikroorganismene, men ikke som baggrund for »skovdøden«, der er uomtalt. Gennemgangen af de enkelte plantezoner i Mellemeuropa er bredt orienterende og taler ikke meget om grænseværdier og giver heller ikke data for klimatiske, hydrologiske og jordbundsmæssige forhold, men nævner dog niveauer for de enkelte træbestande i slutafsnittet Höhengliederung.

Viggo Hansen

Elisabeth Lichtenberger: Stadtgeographie. Bd. 1: Begriffe, Konzepte, Modelle, Prozesse.

Teubner, Stuttgart 1986. 280 s., ill. 21 cm. DEM 34,-.

Ved talrige arbejder gennem snart 25 år har forfatteren slået sit navn fast som en af Europas mest intenst arbejdende og kyndige bygeografer, der samtidig har haft en stor evne til at fængsle sine læsere. Det gælder også i dette arbejde, der er blevet betegnet som en studiehåndbog, hvis indhold fremgår af titlen. Det er ikke en bog for begyndere, men den er særdeles anvendelig som et repetitions- og opfriskningskursus, når det gælder om at sætte tingene på plads i en systematisk ordningsfølge, hvori begrebsindholdet i modellerne udvides, efterhånden som læsningen skrider frem. Samtidig udvides forståelseshorisonten i takt med det historiske forløb, fra bykerne- til rumbe- tragtninger, hvori de politisk-administrative afgrænsninger sætter sig dybe spor, ligesom teknologiske og økonomiske determinanter er med til at fremme og udvikle segregationsprocesserne. Til belysning af disse mangesidige tendenser henter forfatteren sine eksempler fra så at sige hele jordkloden og i tidsmæssig henseende fra antikken til servicesamfundet. Man kan glæde sig til et kommende bind 2, der skal behandle meso- og mikroniveaue i byernes boligmasse og de menneskelige og arbejdsmæssige kontaktkredse i de mange subkulturer.

Viggo Hansen

Ove Jørgensen: Alfred den store: Danmarks geografi: en undersøgelse af fire afsnit i den gamle engelske Orosius. – (Northwestern european language evolution suppl. Vol. 1).

Odense Universitetsforlag, Odense 1985. X, 166 s., ill. 22 cm. Kr. 130,-.

I den af den engelske kong Alfred den Store af Wessex (871-899) bearbejdede